

KRITISKE ANALYSER

Af Henrik Herløv Lund, økonom og velfærdsdebatør – cand.scient. adm.

www.henrikherloevlund.dk

herloevlund@mail.dk

FINANSMINISTERIET VIL TVINGE OFFENTLIGT ANSATTES ARBEJDSSTID OP gennem indgreb i retten til frokostpause i arbejdstiden!!

Finansministeriet vil fjerne offentligt ansattes betalte frokostpause. Besparelsen på 12 mia. kr. kan regeringen bruge til sine milliardskattelettelser. Men offentligt ansattes arbejdsvilkår vil blive alvorligt forringet: Man vil miste 46.000 stillinger og skal løbe 7 procent hurtigere. Der er derfor god opbakning og grund til, at de offentligt ansattes fagforeninger mander sig op og tager kampen - denne gang.

Finansministeriets strategi.

Finansministeriet udfolder i disse år stor opfindsomhed for at sørge for, at de offentligt ansatte kommer til at arbejde mere. Tidligere har vi set Finansministeriet stå bag, at lærerne i forbindelse med folkeskolereformen fik øget undervisningstiden ved at få reduceret deres forberedelsestid, hvilket i praksis har betydet at lærerne har måttet lægge mere af deres forberedelse i deres fritid - og altså har fået øget arbejdstiden. Nu er turen kommet til de statsansatte, hvor den såkaldte "Moderniseringsstyrelse" under Finansministeriet i forbindelse med den kommende overenskomstløsning har instrueret de statslige styrelser om at opsig de offentligt ansattes kutyme for dagligt at have en halv times betalt frokostpause.

Ifølge Moderniseringsstyrelsen er den betalte frokostpause blot "et personalegode", som arbejdsgiveren kan fjerne igen.¹ I forbindelse med at ledelsen i DR tidligere forsøgte at fjerne de ansattes betalte frokostpause slog en voldgiftsdom imidlertid fast, at den betalte frokostpause er en

¹) Berlingske Tidende: Angreb på den betalte frokostpause. 02.11.17

<https://www.business.dk/arbejdsmarked/angreb-paa-den-betalte-frokostpause-for-ansatte-i-staten?referrer=RSS>

del af overenskomsten og kun kan fjernes som et led i forhandlinger om nye overenskomster. Derfor luftes en mere omfattende opsigelse af den betalte frokostpause nu af "Moderniseringsstyrelsen" forud for de kommende overenskomstforhandlinger.

Formål: Besparelser.

Formålet med tiltaget er at spare. Fjernes offentligt ansattes betalte frokostpause i hele den offentlige sektor vil det betyde, at offentligt ansatte ugentligt skal arbejde 2½ time mere. Og dermed, at der kan spares 6 - 7 procent af de offentligt ansatte svarende til omkring 45 - 50.000 stillinger. Hermed vil der selvsagt også kunne spares en tilsvarende andel af de offentlige lønninger eller omkring 12 mia. kr. om året. For de offentligt ansatte derimod betyder det ikke alene tab af stillinger, men først og fremmest at alle offentligt ansatte skal løbe hurtigere for at de tilbageværende kan udføre de samme opgaver ved den lavere bemanning. Samtidig kan det også betyde forringet service. Mange offentligt ansatte kan ikke udføre deres job, hvis ikke de er til rådighed under frokostpausen - eksempelvis en lærer, der spiser sin frokost i selskab med eleverne.²

En sådan besparelse falder på et tørt sted for regeringen, der søger med lys og lygte efter besparelser til at finansiere sine planer om massive skattelettelser, især til de økonomisk velstillede og virksomhederne. Det kan enten ske ved at spare på servicen (velfærden) eller ved at spare på de offentligt ansatte (højere arbejdstid). Den første strategi med at spare på servicen har regeringen bl.a. implementeret ved at påtvinge forskellige dele af den offentlige sektor "effektiviseringer" gennem såkaldte "omprioriteringsbidrag" på årligt 2 procent, hvilket dog ikke har noget med effektivisering at gøre, men er rene besparelser på velfærden. Og nu tages altså hul på forringelserne af de offentligt ansattes vilkår. Tidligere har statslige arbejdsgivere som Skat opsagt den kutyme, som gav de statsansatte betalte fridage juleaftensdag, nytårsaftensdag og grundlovsdag.³

DA s partsindlæg.

Dansk Arbejdsgiverforening har forsøgt at understøtte Regeringens og Moderniseringsstyrelsens planer for at fjerne frokostpausen ved at hævde "at "Et farvel til den betalte frokostpause vil skabe 46.000 nye jobs".⁴ Dette baserer sig på en beregning lavet af den udbudsøkonomiske "DREAM - model". MEN: Det er ren talmanipulation. For den umiddelbare virkning vil som beskrevet ovenfor tværtimod være, at beskæftigelsen falder i og med, at der fjernes 46.000 stillinger i den offentlige sektor. Det bliver alene til nye ansættelser, hvis samtlige 46.000 ansættes i den private sektor,

²) Henning Jørgensen: Meningsløst at fjerne betalt frokostpause. Ritzau, 06.02.12

<https://www.information.dk/telegram/2012/02/ekspert-meningsloest-fjerne-betalt-pause>

³) Flensburg, Thomas: Arbejdsgiver angriber betalt frokostpause. Politiken, 01.11.17

<http://politiken.dk/oekonomi/arbejdsmarked/art6184346/Arbejdsgiver-angriber-statsansattes-betalte-frokostpause>

⁴) Flensburg; Thomas: Et farvel til betalt frokostpause vil skabe 46.000 jobs. Politiken 06.11.17

<http://politiken.dk/oekonomi/privatoekonomi/art6192415/Et-farvel-til-den-betalte-frokostpause-i-det-offentlige-vil-skabe-46.000-nye-jobs>

hvilket formentlig er urealistisk, blandt andet fordi mange offentlige ansatte er på deltid, hvilket de private virksomheder sjældent tilbyder. Hertil kommer, at det kun er i udbudsøkonomiske modeller som DREAM at øget arbejdskraftudbud automatisk og med kort varsel omsættes i øget beskæftigelse. I krisetider sker det slet ikke, men selv i økonomiske opgangstider vil det tage lang tid - op til 20 år - inden en så stor forøgelse af arbejdsstyrken kan finde beskæftigelse i den private sektor. ⁵Dansk Arbejdsgiverforenings støtte til fjernelsen af betalt frokostpause handler derfor ikke om omsorg for økonomien, men om, at enhver forringelse af offentligt ansattes arbejdsvilkår er velkomment, fordi det gør det styrker de private virksomheder i konkurrencen om arbejdskraften.

Modsvaret?

Der er med denne massive forringelse af arbejdsvilkårene god grund til at de offentlige ansattes organisationer viser, at de ER faglige organisationer, der er i stand til at kæmpe for deres medlemmer. Hvis der nogen sinde var noget at kæmpe for, må det da være nu. Men spørgsmålet er om der er risiko for at man vil forsøge "et uheldigt kompromis".

Således har topforhandleren for de statsansatte, Flemming Vinther, udtalt: "Det er meget voldsomt, hvis arbejdstiden med et hug – og uden forhandling – kan sættes op med 2 ½ timer om ugen, UDEN AT LØNNEN FØLGER MED" (Min fremhævelse -hhl) ⁶ Heri ligger en antydning af, at de faglige organisationer for de offentligt ansatte vil acceptere fjernelsen af den betalte spisepause, HVIS lønnen forhøjes svarende til den øgede arbejdstid. Hermed vil de offentligt ansatte i hvert tilfælde lønmæssigt blive kompenseret for arbejdstidsforøgelsen - så langt så godt.

Problemet er, at det desværre nok ikke bare kører igennem, at de offentlige ansatte skal have lønnen forhøjet 7 procent og så oveni en yderligere vanlig overenskomstmæssig forøgelse. De offentlige arbejdsgivere vil selvsagt stritte imod en så stor lønforhøjelse og der er derfor stor risiko for, at en sådan strategi ender med et tvivlsomt kompromis, hvor man højst får en delvis kompensation - og dermed delvist mister den betalte frokostpause + et stort antal stillinger.

Der er derfor grund til, at de offentligt ansattes fagforeninger tager kampen. Det vil der være opbakning til blandt de offentligt ansatte. I første omgang står kampen på de statslige arbejdspladser. Men de offentligt ansatte i regioner og kommuner behøver IKKE være i tvivl: De står for tur.

⁵) Flensburg; Thomas: Et farvel til betalt frokostpause vil skabe 46.000 jobs. Politiken 06.11.17
<http://politiken.dk/oekonomi/privatoekonomi/art6192415/Et-farvel-til-den-betalte-frokostpause-i-det-offentlige-vil-skabe-46.000-nye-jobs>

⁶) Berlingske Tidende: Angreb på den betalte frokostpause. 02.11.17
<https://www.business.dk/arbejdsmarked/angreb-paa-den-betalte-frokostpause-for-ansatte-i-staten?referrer=RSS>